



T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MUĞLA MİLAS BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023



Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00



www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr



İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	52

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: 2022 Yılı Gelir Tahakkuk-Tahsilat Oranları.....	30

KISALTMALAR

EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
EKPSS	Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
kWh	Kilowatt saat

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Bütçe İçi İşletmeye Ait Hesap ve İşlemlerde Hatalı Uygulamaların Bulunması
2. Emlak Vergisi Değeriyle Kaydedilen Taşınmazlar Bulunması
3. Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
4. Taşınmaz Satışlarında Satış Değeri İle Kayıtlı Değer Arasındaki Farkın Faaliyet Hesaplarına Kaydedilmemesi
5. Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. İmar Kanunu'na Aykırı Yapılaşmalara Uygulanan Müeyyidelerin Tam ve Doğru Uygulanmaması
2. Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
3. İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
4. Eğlence Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
5. Emlak Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
6. Emlak Vergisi Tahakkuku Mesken Üzerinden Yapılan İş Yerlerinin Bulunması
7. İndirimli Bina Vergisi Uygulamasından Şartları Taşımayan Kişilerin Yararlandırılması
8. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması
9. İmar Kanunu Gereğince Tahsil Edilen Otopark Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması
10. Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması
11. Tahakkuk Eden Gelir Kalemlerinin Tahsilatlarının Tamamlanmaması
12. İşletme Hakkının Devri Niteliğindeki Taşınmaz Kiralamalarında Katma Değer Vergisi Tahakkuku Yapılmaması
13. Maddi Duran Varlıklara İlişkin Duran Varlıklar Amortisman Defteri tutulmaması

14. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
15. Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Tapu Dairelerince Yeterince Bilgilendirme Yapılmaması
16. Mal Alımı ve Yapım İşi İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması
17. All Risk Sigorta Poliçelerinin İş Artışı ve Süre Uzatımlarına Göre Revize Edilmemesi
18. Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamaların Bulunması
19. Elektrik Enerjisi Alımlarının Doğrudan Temin Usulü İle Yapılması
20. Belediye Şirket Personelinin Herhangi Bir Sözleşmeye Dayanmadan Kamu İdaresinde İstihdam Edilmesi
21. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hüküm Konulması
22. İşçilerden Kesilen Sendika Aidatlarının İlgili Sendikaya Süresinde Ödenmemesi
23. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması
24. Engelli Personel Çalıştırma Zorunluluğuna Uyulmaması
25. İhalelerde Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara Uyulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Milas Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su, atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Milas Belediyesinin karar organı olan Milas Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 32 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Milas Belediyesinin teşkilat yapısında, 25 adet birim müdürlüğü bulunmaktadır. Bu birimlerden Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü ile İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü doğrudan Başkana bağlıdır. Başkana bağlı meclis üyelerinden görevlendirilen iki başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin diğer hizmet birimleri, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	349	117
Sözleşmeli Personel		18
Kadrolu İşçi	173	128
Geçici İşçi		0
Toplam	522	263
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		540

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Milas Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Milas Belediyesinin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Bütçe Giderlerinin Ekonomik Kodu	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Devreden Ödenek (TL)
01- Personel Giderleri	0,00	41.932.000,00	15.089.000,00	4.544.601,87	61.565.601,87	59.624.551,09	1.941.050,78	0,00
02- SGK Devlet Primi Giderleri	0,00	7.166.000,00	2.570.000,00	377.765,53	10.113.765,53	9.462.826,83	650.938,70	0,00
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	143.616.000,00	81.641.000,00	25.332.071,62	250.589.071,62	213.603.028,36	36.986.043,26	0,00
04- Faiz Giderleri	0,00	5.994.000,00	1.800.000,00	-1.084.756,57	6.709.243,43	6.709.243,43	0,00	0,00
05- Cari Transferleri	0,00	5.733.000,00	0,00	1.211.885,39	6.944.885,39	6.764.868,54	180.016,85	0,00
06- Sermaye Giderleri	851.011,09	80.709.000,00	65.500.000,00	-5.896.812,66	141.163.198,43	103.821.647,25	17.341.721,76	19.999.829,42
07- Sermaye Transferleri	0,00	24.350.000,00	1.400.000,00	5.631.000,00	31.381.000,00	31.334.484,87	46.515,13	0,00
09- Yedek Ödenekler	0,00	30.500.000,00	0,00	-30.115.755,18	384.244,82	0,00	384.244,82	0,00
Toplam	851.011,09	340.000.000,00	168.000.000,00	0,00	508.851.011,09	431.320.650,37	57.530.531,30	19.999.829,42

Belediyenin 2022 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 340.000.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 337.000.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, “Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetveli”nde 3.000.000,00 TL borçlanma gösterilerek bütçe denkliliği sağlanmıştır. Ayrıca 2021 yılı sermaye giderleri kaleminden toplam 851.011,09 TL ödenek devri olmuştur.

2022 mali yılı bütçesi ile 340.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup geçen yıldan devreden ödenekle birlikte 2022 yılı ödenek toplamı 340.851.011,09 TL olmuştur. Yıl içerisinde yapılan ek ödenek ile toplam ödenek 168.000.000 TL artarak 508.851.011,09 TL’ye ulaşmıştır. Yıl içerisinde 431.320.650,37 TL bütçe gideri yapılmış olup 57.530.531,30 TL ödenek iptal edilmiş, 19.999.829,42 TL ödenek ise gelecek yıla devredilmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL) (*) (**)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilatı (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	92.160.000,00	67.227.035,45	1.413.731,95	65.813.303,50	71,41
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	126.650.000,00	101.448.881,02	349.586,40	101.099.294,62	79,83
04- Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	500.000,00	1.039.985,92	0,00	1.039.985,92	208,00
05- Diğer Gelirler	228.190.000,00	172.180.213,68	702.176,96	171.478.036,72	75,15
06- Sermaye Gelirleri	46.000.000,00	10.487.486,37	177.220,05	10.310.266,32	22,41
09- Red ve İadeler (-)	-500.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	493.000.000,00	352.383.602,44	2.642.715,36	349.740.887,08	70,94

(*) Bütçe gelir tahmini 337.000.000,00 TL olup, yıl içinde 156.000.000,00 TL gelir karşılığı ek ödenek alınmış ve bütçe gelir tahmini 493.000.000,00 TL’ye çıkarılmıştır.

(**) Ek ödenek için karşılık gösterilen gelir tutarı dahil edilmiş haliyle, Belediyenin “Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli”ne göre hazırlanmıştır.

Yukarıdaki tabloya göre net bütçe geliri, 25.10.2021 tarihli, 275 sayılı Meclis Kararıyla kabul edilen ilk bütçe gelir tahminine göre %103,78, 2022 yılında ek ödenek alınmasından sonraki gelir tahminine göre %70,94 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bütçe gelir tahminine göre en yüksek oranlı gerçekleşme alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler bütçe tertibinde olmuştur. Bütçe gelir tahminine göre, söz konusu bütçe tertibindeki gerçekleşmenin %208 oranında olması, 2022 yılında sağlık evi yapımı için yapılan şartlı bağış ve yardımdan kaynaklanmıştır.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen Tutar) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	61.565.601,87	59.624.551,09	96,85
02- SGK Devlet Primi Giderleri	10.113.765,53	9.462.826,83	93,56
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	250.589.071,62	213.603.028,36	85,24
04- Faiz Giderleri	6.709.243,43	6.709.243,43	100,00
05- Cari Transferler	6.944.885,39	6.764.868,54	97,41
06- Sermaye Giderleri	141.163.198,43	103.821.647,25	73,55
07- Sermaye Transferleri	31.381.000,00	31.334.484,87	99,85
09- Yedek Ödenekler	384.244,82	0,00	0,00
Toplam	508.851.011,09	431.320.650,37	84,76

Yukarıdaki tabloya göre 2022 yılı bütçe giderleri %84,76 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri %96,85, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri %93,56, mal ve hizmet alımı giderleri %85,24, faiz giderleri %100, cari transferler giderleri %97,41, sermaye giderleri %73,55, sermaye transferleri giderleri ise %99,85 gerçekleşme oranına ulaşmıştır. Yedek ödenekler bütçe tertibi için ise ödenek öngörülmesine rağmen bütçe gideri gerçekleştirilmemiştir.

Kamu İdaresinin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve yıllara göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL)	2021 Yılı (TL)	2022 Yılı (TL)	2021-2020 Değişim Oranı (%)	2022-2021 Değişim Oranı (%)
Vergi Gelirleri	33.659.587,57	44.796.313,54	67.227.035,45	33,09	50,07
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	35.616.665,80	55.242.733,08	101.448.881,02	55,10	83,64
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	16.270,00	856.663,63	1.039.985,92	5.165,30	21,40
Diğer Gelirler	65.462.876,36	91.718.931,48	172.180.213,68	40,11	87,73

Sermaye Gelirleri	181.003,54	11.468.764,37	10.487.486,37	6.236,21	-8,56
Toplam	134.936.403,27	204.083.406,10	352.383.602,44	51,24	72,67
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-2.145.409,28	-2.697.717,03	-2.642.715,36	25,74	-2,04
Net Toplam	132.790.993,99	201.385.689,07	349.740.887,08	51,66	73,67

Yukarıdaki tabloya göre 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 148.355.198,01 TL'lik (%73,67) artış göstermiştir. Bu çerçevede; sermaye gelirleri 981.278 TL (%8,56) azalmış, vergi gelirleri 22.430.721,91 TL (%50,07), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri 46.206.147,94 TL (%83,64), alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler 183.322,29 TL (%21,40) ve diğer gelirler ise 80.461.282,20 TL (%87,73) artış göstermiştir. Sermaye gelirlerindeki azalışın nedeni arsa satış gelirlerinin 2021 yılına göre azalmasıdır. Kamu İdaresinin 2022 yılında Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden aldığı 140.071.394,52 TL tutarındaki payın geçen yıla göre %92,76 oranında artması diğer gelirler toplamındaki artışta etkili olmuştur. Sermaye gelirleri dışında bütçe gelirlerinin tamamında artış olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL)	2021 Yılı (TL)	2022 Yılı (TL)	2021-2020 Değişim Oranı (%)	2022-2021 Değişim Oranı (%)
Personel Giderleri	30.148.070,34	33.587.114,35	59.624.551,09	11,41	77,52
SGK Devlet Primi Giderleri	5.102.300,08	5.634.646,38	9.462.826,83	10,43	67,94
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	72.306.905,34	111.403.874,42	213.603.028,36	54,07	91,74
Faiz Giderleri	4.400.377,36	6.017.939,27	6.709.243,43	36,76	11,49
Cari Transferler	5.341.963,45	4.237.837,65	6.764.868,54	-20,67	59,63
Sermaye Giderleri	37.827.415,55	40.971.099,03	103.821.647,25	8,31	153,40
Sermaye Transferleri	0,00	14.205.415,13	31.334.484,87	0,00	120,58
Toplam	155.127.032,12	216.057.926,23	431.320.650,37	39,28	99,63

Yukarıdaki tabloya göre bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 215.262.724,14 TL (%99,63) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; personel giderlerinin 26.037.436,74 TL (% 77,52), SGK devlet primi giderlerinin 3.828.180,45 TL (%67,94), mal ve hizmet alım giderlerinin 102.199.153,94 TL (%91,74), faiz giderlerinin 691.304,16 TL (%11,49), cari transferlerin 2.527.030,89 TL (%59,63), sermaye giderlerinin 62.850.548,22 (%153,40) ve sermaye transferlerinin 17.129.069,74 TL (%120,58) arttığı görülmektedir.

Personel giderleri ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerindeki artışın sebebi personele ödenen ücretlerin artış göstermesidir. Mal ve hizmet alım giderlerinin artış sebebi belediye şirketinden alınan hizmet karşılığı yapılan hakediş ödemeleridir. Cari transferlerdeki artışın sebebi, İller Bankası tahakkuklarına paralel olarak artan gelirlerden

ayrılan İller Bankası paylarının da artmasıdır. Sermaye giderlerindeki artışın sebebi üst yapı ve diğer yatırımlar ile bu yatırımların maliyetlerindeki artışlardır. Sermaye transferlerindeki artışın sebebi ise belediye şirketine yapılan sermaye artırımlarıdır.

Kamu İdaresinin Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 277.927.472,79 TL, Faaliyet Geliri 485.172.076,91 TL olup, Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu 207.244.604,12 TL olarak gerçekleşmiştir. Yıllık bilançosunun aktif ve pasif büyüklüğü 1.307.711.976,34 TL'dir.

Milas Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu Şirketler hakkında bilgi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı
1	Milas Belediyesi Emek Personel Turizm Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi	2.000.000,00	2.000.000,00	100%
2	Milas Belediyesi Gıda İnşaat Turizm Ticaret Limited Şirketi	50.000.000,00	50.000.000,00	100%
3	Bağyaka Maden Suyu ve Kaplıcaları İşletmesi A.Ş.	2.000.000,00	12.500,00	0,625%
4	Muğla Teknopark Yönetim A.Ş.	23.000.000,00	151.800,00	0,66%

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Milas Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlık

tarafından hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kamu İdaresi tarafından, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de

yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği çerçevesinde ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 5'inci Kısmında düzenlenen İç Kontrol Sistemi düzenlemesi esas alınarak, Kuruma ait İç Kontrol Eylem Planı hazırlanmıştır.

Eylem Planı hazırlanırken, Kuruma ait Stratejik Plan ve Performans Programı kaynaklarından yararlanılmıştır. Ayrıca Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı Rehberi doğrultusunda Uyum Eylem Planı Hazırlık ve Uygulama Çalışmaları, organizasyon yapısı, idari kapasite, çalışma yöntemleri ve benzer özellikleri uyumlaştırılmaya çalışılmıştır.

Milas Belediyesi İç Kontrol Eylem Planı üst yöneticinin onayı ile imzalanmış ve 16.01.2015 tarihinde Maliye Bakanlığına gönderilmiştir. Üst yönetici, tüm personele kurumda iç kontrol çalışmalarının başladığını duyuran bir yazı yayınlamıştır. Söz konusu plan 2015-2016 yıllarını kapsayacak şekilde iki senelik hazırlanmış olup, daha sonraki seneler için güncel bir eylem planı ortaya konulmamıştır.

Belediyedeki tüm personel "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in Ek 1'inde yer alan "Etik Sözleşmesini" imzalamıştır. Bu sözleşmeler personelin özlük dosyasında yer almaktadır. Kurum personelinin performansını ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik bir yapı kurulmamıştır.

Kurum organizasyon şeması bulunmaktadır. Yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmiş, Milas Belediye Başkanlığı Yetki ve İmza Devri Yönergesi hazırlanmıştır.

İdarede hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Kurum Stratejik Planı 2020-2024 yıllarını kapsayacak şekilde 5 yıl süreli hazırlanmıştır. Kurumsal riskler ve bu risklere karşı alınabilecek önlemler belirlenmemiştir. Söz konusu risklere ilişkin Risk Oylama Formu, Risk Kayıt Formu ve Konsolide Risk Raporları idare tarafından doldurulmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 16-26'ncı maddelerinde yer alan, mali hizmetler biriminin ön mali kontrolüne tâbi mali karar ve işlemlerin kontrolü için Mali Hizmetler Biriminde İç Kontrol alt birimi kurulmamıştır. Dolayısıyla belirli bir tutarın üzerindeki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ait ihale dosyaları da sözleşme

imzalanmadan önce ön mali kontrole tabi tutulmamaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdarenin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve performans programları kamuoyuna açıklanmıştır. Bütçenin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kamuoyuna duyurulmuştur. Faaliyet sonuçları ve değerlendirmelerinin yer aldığı faaliyet raporu her yıl hazırlanmakta ve kamuoyuna açıklanmaktadır.

İzleme Standartları

İç kontrol sistemi yıllık olarak değerlendirilmemekte ve bu konuda üst yöneticiye raporlama yapılmamaktadır.

Kurumda iç denetçi bulunmamaktadır. İç denetim birimi de oluşturulmamıştır. Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini, Belediyenin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini, her türlü mali karar ve işlemlerde olası usulsüzlüğün önlenmesini, varlıkların kötüye kullanılmasını ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını teminen 5018 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde iç kontrol sisteminin işletilmesinin ve iç denetim biriminin oluşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milas Belediyesinin 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bütçe İçi İşletmeye Ait Hesap ve İşlemlerde Hatalı Uygulamaların Bulunması

Kamu İdaresinin Bütçe İçi İşletmesi olan Milas Belediyesi Labranda Memba Suyu İşletme ve İştirakler Müdürlüğüne ilişkin yapılan incelemede tespit edilen mevzuata aykırı hususlara aşağıda yer verilmiştir.

A) Bütçe İçi İşletmenin İktisadi ve Ticari İşler İçin Kullanılan Ödeneğinin Muhasebeleştirilmesinde Bütçe Hesaplarının Kullanılmaması

Bütçe İçi İşletme tarafından iktisadi ve ticari işler için kullanılan ödeneginin muhasebeleştirilmesinde bütçe hesaplarının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin 8'inci maddesinin dördüncü fıkrasında, işletme ödeneginin iktisadi ve ticari işler için nakit sermaye olarak kullanılacak kısmının ekonomik sınıflandırmada borç verme kodunda gösterileceği, bu ödenegın işletme adına açılmış bir özel hesaba aktarılmak suretiyle kullanılacağı; beşinci fıkrasında, işletme ödeneginden kullanılmayan kısmın yılsonunda iptal edileceği, işletme faaliyetlerinden sağlanan gelir fazlası veya kârın mahalli idarenin bütçesine gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 132-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı'na ilişkin "*Hesabın İşleyişi*" başlıklı 102'nci maddesinde; bütçedeki ödenegine dayanılarak yapılan ve vadesi bir yıl veya faaliyet dönemi ile sınırlı olan borç verme işlemlerinden doğan alacaklar bir taraftan bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na veya ilgili diğer hesaplara alacak, diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabı'na borç, 835-Gider Yansıtma Hesabı'na alacak kaydedileceği; bütçedeki ödenegine dayanılarak verilen borçlardan yapılan tahsilat bir taraftan bu hesaba alacak, 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç, diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabı'na alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabı'na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "*Bütçe İşlemleri*" başlıklı 8'inci maddesinin beşinci fıkrasına göre, işletmede gelir fazlası veya kâr oluşunca, Belediye bütçesine; 102-Banka Hesabı'na borç, 600-Gelirler Hesabı'na alacak ve 800-805 no.lu

hesaplara kaydının yapılarak gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Bütçe İçi İşletmenin iktisadi ve ticari işler için kullanılan ödeneğinin muhasebeleştirme işlemlerinin ve alacağın takibinin 132 no.lu hesapta yapıldığı ancak ilgili diğer hesapların (800-805-830-835 no.lu) kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, 2023 yılından itibaren bütçe içi işletmenin iktisadi ve ticari işleri için kullanılan ödeneğin mevzuata uygun şekilde muhasebe kayıtlarına alınmaya başlandığı ifade edilmiştir.

B) Mahalli İdare Kaynaklarından Karşılanması Gereken Giderlerin Bütçe İçi İşletme Özel Hesabından Karşılanması

Bütçe İçi İşletmenin iktisadi ve ticari işlere ilişkin giderleri dışında kalan giderlerinin Kamu İdaresi kaynaklarından karşılanmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "*Bütçe İşlemleri*" başlıklı 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasında, işletmenin iktisadi ve ticari işlerine ilişkin giderler dışında kalan personel giderleri, sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri, mal ve hizmet alımı giderleri ve sermaye giderleri ile transferleri mahalli idare bütçesinden yapılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik hükmüne göre, Bütçe İçi İşletmeye ait personel, sosyal güvenlik kurumuna devlet primi, mal ve hizmet alımı ile sermaye giderlerinin Kamu İdaresi kaynaklarından karşılanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Bütçe İçi İşletmenin iktisadi ve ticari işlere ilişkin giderleri dışında yer alan personel, sosyal güvenlik kurumuna devlet primi, mal ve hizmet alımı ile sermaye giderlerinin işletme adına bankada açılan özel hesaptan yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla, Kamu İdaresinin mali tablolarında bu gider kalemlerine ait harcamaların kaydı görünmemektedir.

Kamu idaresi cevabında, 2023 yılından itibaren bütçe içi işletmenin iktisadi ve ticari işlere ilişkin giderleri dışında kalan giderlerinin mevzuata uygun şekilde muhasebe kayıtlarına alındığı ifade edilmiştir.

C) Bütçe İçi İşletmede Kullanılmak Üzere Edinilen Taşınır Malların Kamu İdaresinin Taşınır Ve Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Bütçe içi işletmede kullanılmak üzere edinilen taşınır malların Kamu İdaresinin taşınır

ve muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "*İşletmenin Mahalli İdare Teşkilat Yapısındaki Yeri*" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında; İşletmenin, ilçe belediyelerinde İşletme Müdürlüğü veya İşletme ve İştirakler Müdürlüğü şeklinde ayrı bir hizmet birimi olarak kurulabileceği gibi, mevcut bir hizmet birimi içinde kurulabileceği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin "*Bütçe İşlemleri*" başlıklı 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; İşletmenin iktisadi ticari işlerine ilişkin giderler dışında kalan mal ve hizmet alımı giderleri ve sermaye giderlerinin mahalli idare bütçesinden yapılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "*Muhasebe İşlemleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında; İşletme faaliyetlerinin muhasebe işlemlerinin 10/3/2006 tarihli ve 26104 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mahalli idarenin muhasebe biriminde tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "*İşletmeler*" başlıklı 21'inci maddesinde; işletmeler için ayrı bütçe düzenlenmeyip, kurum bütçesi içerisinde ana hizmet birimi gibi kodlanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Bütçe İçi İşletmenin iktisadi ve ticari işlere ilişkin giderleri dışında yer alan mal ve hizmet alımları ile sermaye giderlerinin İşletme hesabından yapıldığı, dolayısıyla Kamu İdaresinin mali tablolarında; İşletme hesaplarında yer alan 253-Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'nda 523.224,01 TL, 255-Demirbaşlar Hesabı'nda 14.533.113,68 TL ve 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda 7.121.857,09 TL kayıtlı taşınır malların kaydının yer almadığı tespit edilmiştir.

Bütçe İçi İşletmede yapılan mal ve hizmet alımları ile sermaye giderlerinin Kamu İdaresi kaynaklarından karşılanması, bu kapsamda alınan makine, teçhizat ve diğer taşınır malların; Kamu İdaresi taşınır kayıtlarında ve mali tablolarında yer alması ayrıca İşletme faaliyetlerinin muhasebe işlemlerinin, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin tahakkuk esaslı muhasebe planına bağlı olarak yapılması gerekmektedir.

D) Bütçe İçi İşletmenin Muhasebe İşlemlerinin Kamu İdaresinin Muhasebe Biriminde Tutulmaması

Kamu İdaresince tutulması gereken Bütçe İçi İşletme muhasebe kayıtlarının İşletme

bünyesinde tutulduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin "*Muhasebe Yetkilisi*" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasında, mahalli idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe yetkilisinin işletmenin de muhasebe yetkilisi olduğu ikinci fıkrasında, işletmenin iş hacminin zorunlu kılması halinde bu işler için ayrı bir muhasebe yetkilisi yardımcısı görevlendirilebileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "*Muhasebe İşlemleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında; işletme faaliyetlerinin muhasebe işlemleri 10/3/2006 tarihli ve 26104 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mahalli idarenin muhasebe biriminde tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; Bütçe İçi İşletmenin muhasebe işlemlerinin Kamu İdaresinin muhasebe biriminde yürütülmesi gerekirken İşletme bünyesinde yürütüldüğü tespit edilmiştir.

Yönetmelik düzenlemesine göre, Bütçe İçi İşletmenin muhasebe işlemlerinin, Kamu İdaresinin muhasebe biriminde, muhasebe yetkilisince ya da muhasebe yetkilisi yardımcısınca yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Emlak Vergisi Değeriyle Kaydedilen Taşınmazlar Bulunması

Envanter işlemi sonrası muhasebe kayıtlarına alınan ve maliyet bedeli belli olmayan bazı taşınmazların, piyasa rayiç değeri araştırması yapılmadan emlak vergi değerleri ile muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "*Kayıt ve Kontrol İşlemleri*" başlıklı 5'inci maddesinde, tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı; taşınmazların rayiç değerlerinin maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce belirleneceği; taşınmazların muhasebede kayıtlara alınan değerinin de Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncelleneceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde, 5'inci maddede belirtilen bütün işlemlerin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği belirtilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "*Maddi Duran Varlıkların Kayıt Değerleri*"

başlıklı 26'ncı maddesinde; maddi duran varlıkların maliyet bedeliyle, herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilen maddi duran varlıkların da gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirileceği, varlığın gerçeğe uygun değeri bilinmiyorsa idarece tespit edilen değerinin esas alınacağı belirtilmiş olup aynı Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde gerçeğe uygun değer, piyasa koşullarında muvazaasız bir işlemde, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi veya bir borcun ödenmesi için belirlenen tutar olarak tanımlanmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden kaydedilmesi, maliyet bedeli belirlenmiyorsa rayiç bedel üzerinden kayıtlara alınması, herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilmiş bir varlık ise gerçeğe uygun değer üzerinden kaydedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; daha önce muhasebe kayıtlarında yer almayan ve envanteri yapılan taşınmazların emlak vergi değerleri üzerinden muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Mali tablolarda maddi duran varlıkların gerçek değeriyle yer alması için kayıt işlemlerinin yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Kamu İdaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlardan diğer kurum ve kuruluşlara tahsis edilenlerin ilgili varlık hesabında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'inci maddesinde; kamu idarelerinin mülkiyetindeki taşınmazlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ile tahsisli kullanılan taşınmazların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında, Belediyenin tahsis ettiği taşınmazlar için Yönetmelik gereği yapacağı kayıtlarda kullanacağı hesaplar; 250.02, 251.02 ve 252.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar Hesapları, 500.11-Tahsis Edilen Taşınmazlar Hesabı ve 500.13-Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarları Hesabı olarak yer almaktadır. Tahsisli olarak kullandığı taşınmazlar için ise 250.03, 251.03 ve 252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesapları ile 500.12-Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesabı'nın kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlardan tahsis edilenlerin ilgili duran varlıkların Tahsis Edilen Taşınmazlar alt kodunda ve 500-Net Değer Hesabı'nda takip edilmediği tespit edilmiştir.

Mali tabloların gerçek durumu yansıtması için diğer kurumlara yapılan taşınmaz tahsislerinin yukarıda belirtilen mevzuat hükmü doğrultusunda yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Taşınmaz Satışlarında Satış Değeri İle Kayıtlı Değer Arasındaki Farkın Faaliyet Hesaplarına Kaydedilmemesi

Kamu İdaresinin mülkiyetinde olan arsanın satış işleminin muhasebeleştirilmesinde, satış değerinin tamamının ilgili maddi duran varlık hesabından düşüldüğü, satış değeri ile kayıtlı değer arasındaki farkın faaliyet hesaplarına kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı'na ilişkin "*Hesabın İşleyişi*" başlıklı 189'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendine göre, satışı yapılan arsa veya arazinin kayıtlı değeri 250-Arazi ve Arsalar Hesabı'na alacak, satış değeri ile kayıtlı değeri arasında olumlu fark var ise 600-Gelirler Hesabı'na alacak, olumsuz fark var ise 630-Giderler Hesabı'na borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, arsa satış işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde arsaların kayıtlı değerinin değil, satış değerinin 250-Arazi ve Arsalar Hesabı'na alacak kaydı yapıldığı, kayıtlı değer ile satış değeri arasındaki olumlu fark için 600-Gelirler Hesabı'na herhangi bir kayıt yapılmadığı tespit edilmiştir. 2022 yılı içerisinde satışı yapılan 24 adet arsanın kayıtlı değeri toplam 2.943.000,00 TL iken bu arsaların satış değeri ise 5.352.652,87 TL'dir. Yapılan hatalı muhasebe kayıtları sonucunda 250-Arazi ve Arsalar ile 600-Gelirler Hesaplarının mali tablolarda olmaları gerekenden 2.409.652,87 TL eksik görünmesine neden olunmuştur.

Mali tabloların gerçek durumu yansıtması için taşınmaz satışlarında satış değeri ile kayıtlı değer arasındaki farkın faaliyet hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmediği, doğrudan gider olarak muhasebe kayıtlarına alındığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 186'ncı maddesinin birinci fıkrasında yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş

amortismanların 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu içinde takip edileceği, 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a/1) alt bendinde de maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 47 sıra No.lu Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği'nin "*Amortisman Ve Tükenme Payı Süre ve Oranları*" başlıklı 6'ncı maddesinde, taşınmaz hesaplarında kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan 34.000 TL'lik limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği ve henüz amortisman ayırma süresini tamamlamamış olan duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların, varlığın maliyet bedeline eklenerek kalan amortisman süresince eşit olarak amortisman ayrılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin mülkiyetinde olan hizmet binalarına yönelik değer artırıcı nitelikteki toplam 2.665.217,80 TL tadilat ve onarım harcamasının söz konusu varlığın maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmediği, doğrudan gider hesapları ile muhasebe kayıtlarına alındığı, dolayısıyla duran varlıklara ilişkin amortismanların da, bu varlıkların yeniden belirlenmesi gereken değerleri dikkate alınmadan hesaplandığı tespit edilmiştir.

Mali tabloların gerçek durumu yansıtması için değer artırıcı nitelikteki harcamaların doğrudan giderleştirilmeyerek ilgili maddi duran varlık hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İmar Kanunu'na Aykırı Yapılaşmalara Uygulanan Müeyyidelerin Tam ve Doğru Uygulanmaması

3194 sayılı İmar Kanunu'na aykırı yapılaşmalara ilişkin tespit edilen mevzuata aykırı hususlara aşağıda yer verilmiştir.

A) Yapı Sınıflarının Doğru Belirlenmemesi Sebebiyle İdari Para Cezalarının Hatalı Hesaplanması

İmar mevzuatına aykırı yapıların yapı sınıfının hatalı tespit edildiği, bu durumun da idari para cezalarının hatalı hesaplanmasına neden olduğu görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde, yapı sınıfı ve grubuna göre mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için ilgili bentte öngörülen tutarda idari para cezası verileceği; (b) bendinde ise mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan uygulamalar için ilgili idarece belirlenen bedelin % 20'si kadar idari para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

16/07/1985 tarihli ve 85/9707 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi'nin 3.2'nci maddesinde yapının birim maliyetinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca her yıl mimarlık hizmetlerine esas olan sınıflar için ayrı ayrı tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca bahsi geçen Şartname'ye dayanılarak her yıl yapı yaklaşık birim maliyetleri hakkında tebliğ çıkarılmaktadır. Tebliğ'de her bir yapı sınıfı kendi içerisinde gruplara ayrılmakta ve her bir grup için belirlenen birim maliyetler farklılık göstermektedir. Bu bakımdan imar mevzuatına aykırı yapıların hangi yapı sınıfına girdiği hesaplanacak idari para cezası açısından büyük önem arz etmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak yapılan yapılar nedeniyle verilecek para cezası miktarının belirlenmesinde dikkate alınacak temel ölçütün yapının sınıfı ve grubu olduğu anlaşılmaktadır. Yapı sınıfı ve grubunun hatalı tespit edilmesi hesaplanacak idari para cezasını doğrudan etkilemektedir.

Yapılan incelemede; imar mevzuatına aykırı yapıların bazılarının yapı sınıf ve gruplarının hatalı tespit edildiği görülmüştür. 2022 yılında toplam 675 adet imar mevzuatına aykırı yapıdan, 127 tanesinin yapı sınıf ve grubunun yanlış belirlendiği bunun sonucunda da bu yapılar için kesilen idari para cezalarının hatalı hesaplandığı tespit edilmiştir.

İmar mevzuatına aykırı yapılara verilecek idari para cezalarının hesabında yapı sınıflarının mevzuata uygun şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

B) İdari Para Cezalarında Gerekli Artırımların Yapılmaması

İmar mevzuatına aykırı bazı yapılara verilecek para cezalarının hesaplanmasında gerekli artırımların yapılmadığı ve para cezalarının eksik hesaplandığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde; (a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı için hesaplanan para cezasına uygulanacak artırım sebepleri ve oranları belirtilmiştir. Bentte sayılan durumların tespiti halinde uygulanacak idari para cezasının belirtilen oranda artırılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; imar mevzuatına aykırı yapıların bazılarında uygulanması gereken artırımlı ceza oranlarının uygulanmadığı görülmüştür. Bu kapsamda; 2022 yılı içinde, imar mevzuatına aykırılığı sebebiyle cezai işlem uygulanan 675 yapıdan 226'sı için mevzuatta öngörülen artırım oranlarının uygulanması gerektiği halde uygulanmadığı tespit edilmiştir.

İmar mevzuatına aykırı yapılara verilecek idari para cezalarında gerekli artırımların yapılarak uygulanması gerekmektedir.

C) Tebligatların Usulüne Uygun Şekilde Yapılmaması

İmar mevzuatına aykırı yapılarla ilgili alınan encümen kararları, mevzuata uygun olarak sorumlulara tebliğ edilmediği, bu hususun alınan encümen kararlarının uygulanmamasına neden olduğu görülmüştür.

7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun "*Bilinen Adreste Tebligat*" başlıklı 10'uncu maddesinde; tebligatın, tebligat yapılacak şahsın bilinen en son adresinde yapılacağı belirtilmiştir. Bilinen en son adresin tebligata uygun olmaması veya tebligat yapılamaması halinde ise muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yerinin bilinen en son adres olarak kabul edileceği hüküm altına alınmıştır. Kanun'un "*Aynı Konutta Oturan Kişilere Veya Hizmetçiye Tebligat*" başlıklı 16'ncı maddesinde ise kendisine tebliğ yapılacak şahıs adresinde bulunmazsa tebliğin kendisi ile aynı konutta oturan kişilere veya hizmetçilerinden birine yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Kanun'un "*Tebliğ İmkansızlığı ve Tebellüğden İmtina*" başlıklı 21'inci maddesinde, kendisine tebligat yapılacak kimsenin adresinde bulunmaması veya tebellüğden imtina etmesine durumları ile muhatabın adres kayıt sistemindeki adresinde hiç oturmamış olması veya sürekli olarak ayrılmış olması durumlarında uygulanacak hususlara ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; tebligat muhatabın bilinen en son adresine eğer bu adres tebligata elverişli değil ise adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri bilinen en son adres olarak değerlendirilmeli ve bu adrese tebligat yapılmalıdır. Tebliğ imkansızlığı veya tebellüğden imtina durumlarında, o yerin muhtarı, ihtiyar heyeti, zabıta amiri veya memurlarına imza karşılığında tebligat yapılmalı ayrıca tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnamenin, gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırılması gerekmektedir. Muhatabın adres kayıt sistemindeki adreste hiç oturmamış olması veya sürekli olarak ayrılmış olması durumunda ise yine tebliğ imkansızlığı ve tebellüğden imtina durumlarına benzer biçimde tebligat yapılmalıdır.

Yapılan incelemede; imar mevzuatına aykırı yapılar için alınan encümen kararlarında, bu kararların 7201 sayılı Kanun'a göre tebliğ edileceği belirtilmesine rağmen ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak tebliğ edilmediği tespit edilmiştir. Encümen kararlarının kısa mesaj yoluyla ilgililere bildirildiği, bu şekilde ulaşılamayan kişilere ise iadeli taahhütlü posta yoluyla tebligat yapıldığı anlaşılmıştır. Bu iki yöntem sonucunda da ulaşılamayan ilgililere ise tebligat yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tebligatların yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresinin yetki ve görev alanında faaliyette bulunan iş yerlerinden bir kısmının çevre temizlik vergisi mükellefiyetlerinin tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*Çevre Temizlik Vergisi*" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, verginin mükellefinin binaları kullananlar olduğu ve mükellefiyetin binanın kullanımı ile başlayacağı hüküm altına alınmıştır.

Vergi gelirlerinin incelenmesi kapsamında Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan temin edilen Milas ilçesinde aktif olarak faaliyet gösteren iş yerleri listesi ile Kamu İdaresinin çevre temizlik vergisi mükellefleri listesi karşılaştırılmıştır. Gelir İdaresi Başkanlığı listesinde aktif olarak faaliyet gösterdiği belirtilen ancak Kamu İdaresinin çevre temizlik vergisi mükellefleri listesinde yer almayan 1.739 mükellef arasından örnek olarak seçilen 1082 işyerinin çevre

temizlik vergisi mükellefiyeti sorgulanmıştır. Sorgulama sonucunda 642 adet iş yerine çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca Kamu İdaresi tarafından kiraya verilen 392 adet taşınmazdan örnek olarak seçilen 78 adet işyerinden 48'ine çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği görülmüştür.

Gelir kaybına neden olunmaması için, söz konusu çalışmanın tüm aktif işyerlerini kapsayacak şekilde yapılarak ilgili işyerlerine çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresinin yetki ve görev alanında faaliyette bulunan iş yerlerinden bir kısmının ilan ve reklam vergisi mükellefiyetlerinin tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu; 15'inci maddesinde verginin hangi tarife üzerinden alınacağı düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un 16'ncı maddesinde; vergiyeye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ise ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine tarh ve tahakkuk ettirileceği belirtilmiştir.

Vergi gelirlerinin incelenmesi kapsamında Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan temin edilen Milas ilçesinde aktif olarak faaliyet gösteren iş yerleri listesi ile Kamu İdaresinin ilan ve reklam vergisi mükellefleri listesi karşılaştırılmıştır. Gelir İdaresi Başkanlığı listesinde aktif olarak faaliyet gösterdiği belirtilen ancak Kamu İdaresinin ilan ve reklam mükellefleri listesinde yer almayan 2.374 mükellef arasından örnek olarak seçilen 700 mükellefin ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti sorgulanmıştır. Sorgulama sonucunda 167 adet iş yerine ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca Kamu İdaresi tarafından kiraya verilen 392 adet taşınmazdan örnek olarak seçilen 89 adet işyerinden 16'sına ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği görülmüştür.

Gelir kaybına neden olunmaması için, söz konusu çalışmanın tüm aktif işyerlerini

kapsayacak şekilde yapılarak ilgili işyerlerine ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Eğlence Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresinin yetki ve görev alanında faaliyette bulunan iş yerlerinden bir kısmının eğlence vergisi mükellefiyetlerinin tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*Konu*" başlıklı 17'nci maddesinde, Kanun'un 21 inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri eğlence vergisine tabidir hükmü yer almakta olup "*Mükellef*" başlıklı 18'inci maddesinde, verginin mükellefinin eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişiler olduğu, "*İstisna ve Muaflıklar*" başlıklı 19'uncu maddesinde ise hangi eğlence faaliyetlerinden eğlence vergisinin alınmayacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresinin vergi gelirlerinin incelenmesi sonucunda; Milas ilçesinde faaliyet konularına göre eğlence vergisinin kapsamına giren 13 işyerine eğlence vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği tespit edilmiştir. Gelir kaybına neden olunmaması için ilgili işyerlerine eğlence vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Emlak Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresinin yetki ve görev alanında faaliyette bulunan iş yerlerinden bir kısmının emlak vergisi mükellefiyetlerinin tesis ettirilmediği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde Türkiye sınırları içinde bulunan binaların bu kanun hükümlerine göre bina vergisine tabi olduğu; 2'nci maddesinde bu kanundaki bina tabirinin, yapıldığı madde ne olursa olsun, gerek karada gerek su üzerindeki sabit inşaatın hepsini kapsadığı; 3'üncü maddesinde bina vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği; 8'inci maddesinde, bina vergisinin oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu, bu oranların, 5216 sayılı Kanun'un uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanları içinde %100 artırımlı uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 33'üncü maddesinde, bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi durumu, vergi değerini

tadil eden sebepler arasında sayılmıştır.

Emlak vergisi, mükelleflerin beyannameleri esas alınarak tahakkuk ve tahsil edilmektedir. Kanunu'nun "*Bildirim Verme Süresi*" başlıklı 23'üncü maddesinde, aynı Kanun'un 33'üncü maddesinde belirtilen vergi değerinde değişiklik yapılması gereken nedenlerin bulunması halinde emlak vergisi bildirim verilmemesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, bir binanın ikamete özgü bölümlerinden bir kısmının iş yeri olarak kullanılması durumunda vergi değerinde değişiklik yapılması gerekmektedir.

Kamu İdaresinin vergi gelirlerinin incelenmesi kapsamında Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan temin edilen, Milas ilçesinde aktif olarak faaliyet gösteren iş yerleri listesinde yer alan 16.148 mükellef arasından örnek olarak 566 işyeri seçilmiş olup, bu işyerlerinden 419'una emlak vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği tespit edilmiştir.

Gelir kaybına neden olunmaması için ilgili işyerlerine emlak vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Emlak Vergisi Tahakkuku Mesken Üzerinden Yapılan İş Yerlerinin Bulunması

İşyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olan bazı iş yerlerinin emlak vergisinin mesken üzerinden tahakkuk ve tahsil edildiği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "*Mükellef*" başlıklı 3'üncü maddesinde, bina vergisini; binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği belirtilmiş, Kanun'un "*Nispet*" başlıklı 8'inci maddesinde ise, bina vergisinin oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu; bu oranların, 5216 sayılı Kanun'un uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde ise %100 artırımlı uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "*Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler*" başlıklı 33'üncü maddesinde, vergi değerini tadil eden sebeplerden birinin, bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline dönüştürülmesi olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Kamu İdaresinin vergi gelirlerine yönelik yapılan incelemede; avukatlık büroları, mimarlık-mali müşavirlik büroları, muayenehane gibi yerler arasından örnek olarak seçilen 566 adet işyerinden 55'inin emlak vergisinin mesken üzerinden tahakkuk ve tahsil edildiği tespit

edilmiştir.

Gelir kaybına neden olunmaması için ilgili işyerlerinin emlak vergisinin işyeri üzerinden tahakkuk ve tahsil ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: İndirimli Bina Vergisi Uygulamasından Şartları Taşımayan Kişilerin Yararlandırılması

İndirimli bina vergisi oranından yararlanma şartlarını taşımayan kişilerin bu uygulamadan yararlandıkları görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde; Türkiye sınırları içinde bulunan binaların bu Kanun hükümlerine göre bina vergisine tabi olduğu, 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise Cumhurbaşkanı'nın, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan hükmün verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan 20/12/2006 tarihli ve 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile mezkur 8'inci madde kapsamındaki kişilerin meskenlerine ait bina vergisi oranı 2007 yılı ve müteakip yıllar için sıfıra indirilmiştir.

Konu hakkında yayımlanan 38 Seri No'lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde; hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin daha sonradan gelir elde etmeleri veya ikinci bir meskene sahip olmaları halinde, bu durumun belediyeye bildirilmesi zorunlu tutulmuştur.

Aynı Tebliğ'de Sosyal güvenlik kurumlarından emekli, dul, yetim, ölüm ve maluliyet aylığı alanların, bu aylıkları dışında başka gelirlerinin bulunması halinde, bunlara ait meskene indirimli vergi oranının (sıfır) uygulanmayacağı belirtilmiştir.

44 Seri No'lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde; indirimli vergi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde, gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken verginin cezalı olarak ve gecikme faizi ile birlikte alınacağı belirtilmiştir.

57 Seri No'lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde; emlak vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılması gerektiği, gerek duyulması halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla bildirim konu taşınmazlarda yoklama ve tespit yapılabileceği düzenlenmiştir.

Milas ilçesinde indirimli (sıfır) bina vergisinden faydalanan kişilere ilişkin yapılan incelemede, hiçbir geliri olmadığını veya Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan alınan aylık dışında geliri olmadığını beyan eden 1.229 kişi arasından örnek olarak seçilen 673 kişiden 50'sinin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/a, 4/b veya 4/c bentleri kapsamında çalıştıkları tespit edilmiştir.

Gelir kaybına neden olunmaması için ilgililer hakkında indirimli (sıfır) bina vergisi uygulamasının sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 8: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması

Belediye sınırları içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren işyerleri olduğu görülmüştür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in, "İşyeri Açılması" başlıklı 6'ncı maddesi birinci fıkrasında, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyerinin açılmayacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan açılan işyerlerinin yetkili idare tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmış, "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde de, Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresi, büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesi, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesi yetkili idare olarak tanımlanmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri Açma İzni Harcı" başlıklı 81'inci maddesinde ise, belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde iş yeri açılmasının iş yeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan temin edilen Milas ilçesinde aktif olarak faaliyet gösteren iş yerleri listesi ile Kamu İdaresi tarafından iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilen iş yerlerine ilişkin liste karşılaştırılmıştır. Gelir İdaresi Başkanlığı listesinde aktif

olarak faaliyet gösterdiği belirtilen 16.148 mükellef arasından örnek olarak seçilen 2.833 mükelleften 765'inin iş yeri açma ve çalışma ruhsatının olmadığı tespit edilmiştir.

Gelir kaybına neden olunmaması için, söz konusu çalışmanın tüm aktif işyerlerini kapsayacak şekilde yapılarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren işyerlerinin tespit edilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: İmar Kanunu Gereğince Tahsil Edilen Otopark Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması

Otopark hesabında toplanan paraların mevzuatta belirlenen amaçlar dışında kullanıldığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'na dayanılarak yürürlüğe konulan 22.02.2018 tarihli ve 30340 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Otopark Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre otopark ihtiyacının parselinde karşılanması esastır. Ancak aynı fıkranın (e) ve (f) bendlerine göre parselinde otopark ihtiyacı karşılanamayan durumlarda, Yönetmelik hükümleri uyarınca hesaplanacak otopark miktarına göre ortaya çıkan otopark bedelinin ilgili belediyeye yatırılması gerekmektedir.

Yönetmelik'in 13'üncü maddesinde; otopark hesabında toplanan meblağın, belediyelerin kendi kaynaklarından ayıracağı tahsisatla birlikte, tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanılacağı, otopark hesabında toplanan meblağın ise otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılamayacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; otopark ihtiyacının parselinde karşılanmasının esas olduğu, karşılanamayan durumlarda ise otopark miktarına göre ortaya çıkan otopark bedelinin ilgili belediyeye yatırılması gerektiği, bu amaçla toplanan tutarın otopark tesisi amacıyla kullanılabileceği bunun dışında hiçbir amaçla kullanılamayacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; otopark hesabından yıl içerisinde birçok kez para çıkışının olduğu, hesabın amacı dışında günlük ihtiyaçlar için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Otopark hesabında toplanan paraların amacı dışında kullanılması uygulamasının sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 10: Gecekondu Fonu Gelirlerinin Amacı Dışında Kullanılması

Gecekondu fonu kapsamındaki gelirlerin mevzuatta belirlenen amaçlar dışında kullanıldığı görülmüştür.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 12'nci maddesinde, bu Kanun'daki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla temin edilen gelirlerin ilgili belediyelerce açılacak özel hesaplarda toplanarak birer fon teşkil edileceği belirtilmektedir.

Aynı Kanun'un 13'üncü maddesinde; 12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paraların, belediyelerce, Toplu Konut İdaresinin izni alınmak şartıyla, bu Kanun'daki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi'nce onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında, ıslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi'nce onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında ve kendi bütçe imkanlarıyla karşılanamayan ve fakat bu Kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, ilgili fonda biriken paraların sadece 775 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde belirtilen yerlerde kullanılabileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; gecekondu fonu kapsamındaki gelirlerin 775 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde açıklanan yerlerde kullanılması gerekirken Kamu İdaresinin cari harcamalarında kullanıldığı tespit edilmiştir.

Gecekondu fonunda toplanan paraların amacı dışında kullanılması uygulamasının sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 11: Tahakkuk Eden Gelir Kalemlerinin Tahsilatlarının Tamamlanmaması

Kamu İdaresinin gelir kalemlerinin tahsilat oranlarının düşük olduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri*" başlıklı 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, Belediye Başkanı belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli ve yetkili kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "*Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları*" başlıklı 61'inci maddesinde, gelirlerin ve alacakların tahsili ile muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından muhasebe yetkilisi sorumlu kılınmıştır.

Aynı Kanun'un 38'inci maddesinde ise, kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu oldukları hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun hükümleri üst yöneticiye, muhasebe yetkilisine ve kamu gelirlerinin takip ve tahsiliyle görevli olanlara, gelirlerin takip ve tahsili konusunda sorumluluklar yüklemiştir.

Kamu İdaresinin gelir kalemlerinin tahakkuk ve tahsilat oranlarının incelenmesinde, aşağıdaki tabloda gösterilen gelir kalemlerinin tahsilat oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin mali durumunun iyileştirilebilmesi için gelir tahsilat oranlarının artırılması gerekmektedir.

Tablo 8: 2022 Yılı Gelir Tahakkuk-Tahsilat Oranları

Açıklama	Toplam Tahakkuk	2022 Yılı Net Tahsilatı	Tahsilat Oranı %
Bina Vergisi	35.915.914,38	24.745.396,57	68,89
Arsa Vergisi	22.262.782,43	13.606.530,47	61,11
Arazi Vergisi	1.152.505,69	658.446,24	57,13
İlan ve Reklam Vergisi	1.266.663,48	439.009,79	34,65
Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisi	2.039.138,26	338.112,52	16,58
İşyeri ve Diğer Şekillerde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi	3.273.509,49	1.430.944,66	43,71
İşgal Harcı	5.794.288,15	2.349.983,58	40,55
Ecrimisil Gelirleri	1.934.575,58	964.927,15	49,87
Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	16.319.980,75	8.675.602,82	53,15
Diğer İdari Para Cezaları	158.004.973,85	14.324.072,59	9,06
Diğer Vergi Cezaları	1.973.346,55	793.118,19	40,19
Kişilerden Alacaklar	1.189.806,14	24.641,18	2,07

BULGU 12: İşletme Hakkının Devri Niteliğindeki Taşınmaz Kiralamalarında Katma Değer Vergisi Tahakkuku Yapılmaması

İşletme hakkının devri niteliğini taşıyan hizmet dağıtım noktalarının kiralanması

işlemlerinde katma değer vergisi tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde, verginin konusunu teşkil eden işlemler sayılmıştır. Aynı maddenin birinci fıkrasının 3-f bendinde, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemlerinin katma değer vergisinin konusuna girdiği hüküm altına alınmıştır.

3065 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin 4-d bendinde, iktisadi işletmelere dahil olmayan gayrimenkullerin kiralanması işlemlerinin katma değer vergisinden müstesna olduğu belirtilmiştir. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde sayılan gayrimenkuller dışındaki mal ve hakların kiralanması işlemleri ise iktisadi işletmeye dahil olup olmadığına bakılmaksızın Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinin 3-f bendine göre katma değer vergisine tabi olacaktır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin "F. Sosyal ve Askeri Amaçlı İstisnalarla Diğer İstisnalar" bölümünün "4.4. İktisadi İşletmeye Dahil Olmayan Gayrimenkullerin Kiralanması" başlığı altında da yukarıda belirtilen mevzuata paralel düzenlemelere yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; kiralanmış taşınmazın bizzat kendisi iktisadi işletme niteliğinde ise veya taşınmaza bağlı işletme hakkının kiralanması söz konusu ise, kiralama işleminin Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17'nci maddesinde belirtilen istisna hükmü kapsamında değerlendirilmeyeceği ve katma değer vergisine tabi olacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; bir gayrimenkul değil işletme hakkının kiralanması niteliğinde olan çay bahçesi, büfe, spor kompleksi kiralamalarında katma değer vergisi tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

Vergi kaybına neden olunmaması için söz konusu unsurların kira bedelleri üzerinden KDV tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Duran Varlıklar Amortisman Defteri tutulmaması

Kamu İdaresi tarafından maddi duran varlıkları için Duran Varlıklar Amortisman Defteri tutulmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, bu Yönetmelik kapsamına dahil kamu idarelerince muhasebe sistemine dahil edilen maddi duran varlıklardan hangilerinin amortismanına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı belirtilmiştir. Aynı Yönetmeliğin 491'inci maddesinde ise, idarelerce tutulacak defterler arasında Duran Varlıklar Amortisman Defterinin olduğu ve bu deftere nasıl kayıt yapılacağı ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin (47) sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 9'uncu maddesinde amortismanına tabi her bir varlığın Ek-2'de yer alan Duran Varlıklar Amortisman Defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin duran varlıkları için amortisman defterinin tutulmadan muhasebe işlemlerinin yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükmü doğrultusunda Duran Varlıklar Amortisman Defterinin tutulması gerekmektedir.

BULGU 14: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Taşınmaz kayıtlarının fiili durumu yansıtmadığı ve cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "*Cins Tashihlerinin Yapılması*" başlıklı 10'uncu maddesinde; kamu idarelerince mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı, kamu idarelerinin taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde bazı taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin farklı olduğu tespit edilmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı taşınmazların fiili durumları ve kullanımları itibarıyla cins tashihleri yapılarak tapu bilgilerinin kayıtlara uygunluğunun sağlanması gerekmektedir.

BULGU 15: Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Tapu Dairelerince Yeterince Bilgilendirme Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerine ilişkin İdare tarafından gerekli takibin yapılmadığı, dolayısıyla emlak vergisi işlemlerinin de güncel takip edilmediği görülmüştür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla, tapu idarelerine, kamulaştırma işlemleri ve devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10'uncu maddesinde, kamulaştırma kaynaklı tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmayacağı ancak tapu dairesinin durumu ilgili vergi dairesine bildireceği hükme bağlanmıştır.

Diğer yandan, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "*Bildirim Verme ve Süresi*" başlıklı 23'üncü maddesinde, bu Kanun'un 33'üncü maddesinde yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde emlak vergisi bildirim vermesinin zorunlu olduğu ve emlakın bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verileceği düzenlenmiştir.

1319 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesinde; bir bina veya arazinin taksim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi vergi değerini tadil eden sebepler arasında sayılmıştır. Ayrıca Kanun'un 37'nci maddesine göre bu Kanun'da geçen "*Vergi dairesi*" tabiri belediyeleri ifade etmektedir.

1319 sayılı Kanun'un "*Ödeme Süresi*" başlıklı 30'uncu maddesinde ise devir ve ferağ işlemlerinin, tapu müdürlükleri tarafından işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirileceği hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede; Milas ilçesi içinde yapılan kamulaştırmalara ait bilgilerin Tapu Müdürlüğünden düzenli olarak alınmadığı tespit edilmiştir. Bu durum emlak vergisi gelirlerinde kayba yol açmaktadır.

Konuya ilişkin Tapu Müdürlüğüyle protokol yapılması ve kamulaştırmalara ilişkin bilgilerin rutin olarak temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Mal Alımı ve Yapım İşi İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan ihalelere yönelik yapılan incelemelerde tespit edilen hususlara aşağıda yer verilmiştir.

A) İş Deneyim Belgesi Geçerli Olmayan İstekli İle Sözleşme İmzalanması

Bir mal alım ihalesinde isteklinin ihaleye katılabilmesi için ihale komisyonuna sunduğu iş deneyim belgesinin, mevzuata ve ihale dokümanına uygun olmamasına rağmen ihalenin bu istekli üzerinde bırakıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "*İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları*" başlıklı 10'uncu maddesinin 2'nci fıkrasının (d) bendinde, son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgelerin mesleki ve teknik yeterliliğin belirlenmesinde dikkate alınabileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme istinaden bulgu konusu işin idari şartnamesinin mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin 7.5.1'inci maddesinde, isteklilerin ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son beş yıl içinde kesin kabul işlemleri tamamlanan mal alımlarıyla ilgili belgelerin iş deneyim belgesi olarak sunulabileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; ihaleye katılacak isteklilerden mesleki ve teknik yeterliliklerine ilişkin olarak iş deneyim belgelerinin istenebileceği, söz konusu iş deneyim belgelerinin son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal alımlarına ilişkin olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; 28.04.2022 tarihinde gerçekleştirilen ihalede, isteklinin, kabul tarihi 30.04.2015 olan bir mal alımına ait iş deneyim belgesi sunduğu, sunulan iş deneyim belgesinin son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal alımlarına ilişkin deneyimi göstermediği halde teklifin değerlendirme dışı bırakılması gerekirken ihalenin bu istekli üzerinde bırakıldığı tespit edilmiştir.

İhaleye katılan isteklilerin hak kaybına uğramaması ve Kamu İdaresi ile sorumluların idari ve cezai müeyyidelerle karşı karşıya kalmaması için ihale süreçlerinin mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

B) İhale Üzerinde Bırakılan İstekli Tarafından Sunulan Sanayi Sicil Belgesinin Geçersiz Olması

Bir mal alım ihalesinde ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi tarafından ihale yeterlilik belgesi olarak sunulan sanayi sicil belgesinin geçerlilik süresi dolduğu halde ihale komisyonu tarafından ihalenin bu istekli üzerinde bırakıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "*İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları*" başlıklı 10'uncu maddesinde ve Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "*Yetkili Satıcılığı veya İmalatçılığı Gösteren Belgeler*" başlıklı 38'inci maddesinde, aday veya istekli yetkili satıcı veya yetkili temsilci ise yetkili satıcı ya da yetkili temsilci olduğunu gösteren belge veya belgelerin istenebileceği belirtilmiştir.

Söz konusu mal alım ihalesinin idari şartnamesinin "*7.5. Mesleki ve Teknik Yeterliğe İlişkin Aranacak Belgeler ve Bu Belgelerin Taşınması Gereken Kriterler*" başlıklı maddesinde isteklinin idareye sunması gereken yeterlilik belgeleri belirlenmiştir. Şartnamenin 7.5.2'nci maddesine göre istekli eğer imalatçı ise adına düzenlenmiş sanayi sicil belgesini ihale yeterlilik belgesi olarak sunmalıdır.

6948 sayılı Sanayi Sicili Kanunu'nun 2'nci maddesinde; sanayi işletmelerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında tutulacak sanayi siciline kaydettirilmesinin, karşılığında sanayi sicil belgesi alınmasının ve gerektiğinde yetkili memurlara ibraz edilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.

2014/11 sayılı Sanayi Sicil Tebliği'nin "*Sanayi Sicil Belgesi Vizesi*" başlıklı 9'uncu maddesinde, Sanayi Sicil Belgelerine verilmiş tarihi itibarıyla iki yılda bir elektronik ortamda vize yapılacağı ve vizenin düzenli olarak yapılmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; ihalelerde isteklinin yetkili satıcı veya imalatçı olduğunu gösterir belgelerin ihale yeterlilik kriteri olarak belirlenebileceği, tüm sanayi işletmelerinin sanayi siciline kaydolmak ve sanayi sicil belgesi almak zorunda olduğu, alınan sanayi sicil belgelerinin ise iki yılda bir vize ettirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; ihale üzerinde bırakılan isteklinin ihale yeterlilik belgesi olarak sunduğu sanayi sicil belgesinin vize ettirilmemesi sebebiyle geçerlilik süresinin dolduğu, teklifin değerlendirme dışı bırakılması gerekirken sözleşme imzalandığı tespit edilmiştir.

İhaleye katılan isteklilerin hak kaybına uğramaması ve Kamu İdaresi ile sorumluların

idari ve cezai müeyyidelerle karşı karşıya kalmaması için ihale süreçlerinin mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

C) Mal Alım İhalelerinde İhale Dokümanında Numune Alınacağı Belirtilmesine Karşın Numunelerin Alınmaması

Bazı mal alım ihalelerinin ihale dokümanında numune alınmasına dair hüküm bulunmasına rağmen ihale aşamasında numunelerin alınmadığı ve değerlendirilmeye tabi tutulmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "*İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları*" başlıklı 10'uncu maddesinde ve Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "*Tedarik Edilecek Malların Numuneleri, Katalogları, Fotoğrafları ile Teknik Şartnameye Cevapları ve Açıklamaları İçeren Doküman*" başlıklı 43'üncü maddesinde, idarenin talebi halinde ihale dokümanında ve ihale ilanında belirtmek üzere teklif edilen malın teknik şartnamede yer alan teknik kriterlere uygunluğunu belirlemek amacıyla numune, katalog veya fotoğraf istenebileceği belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in 43'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında, istekliler tarafından idareye verilen numunelerin düzenlenecek bir tutanakla teslim alınacağı, beşinci fıkrasında ise; ihale komisyonunun numunenin fiziksel nitelikleri ile ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığının kontrolünü yaparak yapılan inceleme sonucunu hazırlanacak tutanakta belirtmesi gerektiği hususlarına yer verilmiştir.

Yapılan incelemede; bazı mal alım ihalelerindeki idari şartnamelerde numune alınacağı belirtilmesine karşın, numunelerin Kamu İdaresi tarafından teslim alındığına dair tutanak ile ihale komisyonu tarafından numunelerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığının incelenmesi sonucu düzenlenmesi gereken tutanakların ihale işlem dosyalarında bulunmadığı tespit edilmiştir.

İhale sürecinin mevzuata uygun olarak sonuçlandırılabilmesi için numune istenen ihalelerde isteklilerden numunelerin teslim alınarak değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir.

D) Sözleşme İmzalamayan İsteklinin Geçici Teminatının Gelir Kaydedilmemesi ve İhalelere Katılmaktan Yasaklanması İşlemlerinin Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan bir ihalede, ihale üzerine bırakılan

isteklinin sözleşme imzalamadan imtina etmesine karşın geçici teminatın gelir kaydedilmesi ve yasaklamaya ilişkin müeyyidelerin uygulanmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "*Kesinleşen İhale Kararlarının Bildirilmesi*" başlıklı 41'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; ihale sonucunun bütün isteklilere bildiriminden itibaren, 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün geçmedikçe sözleşme imzalanamayacağı; "*Sözleşmeye Davet*" başlıklı 42'inci maddesinde, 41'inci maddede belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususunun bildirileceği hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "*Geçici Teminat*" başlıklı 33'üncü maddesinde, ihalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınacağı; "*Sözleşme Yapılmasında İsteklinin Görev ve Sorumluluğu*" başlıklı 44'üncü maddesinde, ihale üzerinde kalan isteklinin 42 ve 43 üncü maddelere göre kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamak zorunda olduğu, sözleşme imzalandıktan hemen sonra geçici teminatın iade edileceği, bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale üzerinde kalan isteklinin geçici teminatının gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "*İhalelere Katılmaktan Yasaklama*" başlıklı 58'inci maddesinde; üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında ise altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar, 2'nci ve 3'üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında gerçekleştirilen bir yapım işi ihalesinde, ihale üzerinde bırakılan isteklinin sözleşme imzalamaya davet edilmesine karşın süresi içerisinde istenilen belgeleri idareye sunmadığı ve sözleşme imzalamaktan imtina ettiği; buna karşın ihale komisyonu tarafından yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda geçici teminatın gelir kaydedilmesi ve yasaklama işleminin uygulanması gerekirken bu yönde işlem yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi ile sorumluların idari ve cezai müeyyidelerle karşı karşıya kalmaması için ihale süreçlerinin mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

E) Teknik Şartnamede Marka Belirtilmesi

“Bilgisayar ve Çevre Birimleri” mal alım ihalesinin teknik şartnamesinde marka belirtildiği görülmüştür.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 5’inci maddesine göre; idareler bu Kanun’a göre yapacakları ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aynı Kanun’un 12’nci maddesinde ise; ihale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanmasının esas olduğu, ihale konusu alımların teknik kriterlerine teknik şartnamelerde yer verileceği, belirlenecek teknik kriterlerin, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacağı, rekabeti engelleyici hususlar içermeyeceği ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacağı; teknik şartnamelerde sadece teknik özelliklere ve tanımlamalara yer verilmesi gerektiği, belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemeyeceği ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmeyeceği hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; idareler mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine yönelik hazırlayacakları teknik şartnamelerde, rekabeti engelleyici hususlara yer vermeyecek, bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacak, belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtemeyecek ve belirli marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer veremeyeceklerdir.

Yapılan incelemede; bilgisayar ve çevre birimleri mal alımı ihalesinin teknik şartnamesinde marka belirtildiği tespit edilmiştir. Anılan Kanun’dan açıkça anlaşılacağı üzere teknik şartnamelerde belirli bir marka veya model belirtilmesi hatta belirli bir marka veya modeli işaret eden tanımlamalar yapılması mevzuata uygun değildir.

İhalelerde rekabetin sağlanabilmesi için ihale dokümanında marka veya model belirtilmesinden kaçınılması gerekmektedir.

BULGU 17: All Risk Sigorta Poliçelerinin İş Artışı ve Süre Uzatımlarına Göre Revize Edilmemesi

Kamu İdaresi tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde all risk sigorta poliçelerinin iş artışı ve süre uzatımlarını kapsayacak şekilde revize edilmediği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 9'uncu maddesinde; yüklenicinin, işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasında; sigortaya esas alınacak bedelin, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedeller olduğu, ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; bazı yapım işlerinde süre uzatımı ve/veya iş artışı yapılmasına rağmen sigorta poliçelerinin süre ve bedel açısından zeyilname ile revize edilmediği tespit edilmiştir.

Yapımın dış etkenler sebebiyle hasar görmesi halinde oluşacak zararın karşılanması açısından önem arz eden all risk sigorta poliçelerinin, mevzuatta belirtilen hallerin ortaya çıkması durumunda süre ve teminat tutarı açısından revize edilmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamaların Bulunması

Doğrudan teminle yapılan alımlara yönelik yapılan incelemelerde tespit edilen hususlara aşağıda yer verilmiştir.

A) Muhtelif İhtiyaçların Kısımlara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşlanması

İhale yapılmak suretiyle karşılanması gereken bazı yapım işleri ve mal alımlarının, doğrudan temin parasal sınırının altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde; ihtiyaçların uygun şartlarla ve

zamanında karşılanması gerektiği, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu; 22'nci maddesinin (d) bendinde, 2022 yılında büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 218.395,00 TL, diğer idarelerin 72.752,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları için doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5'inci maddesinde, Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında temininin 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ifade edilmiş, bu yöndeki uygulamaların ilgililer açısından sorumluluk doğuracağı hususu da dikkat edilmesi gereken bir başka konu olarak vurgulanmıştır.

Yapılan incelemede; aynı ihale içinde yer alabilecek nitelikteki ihtiyaçların, birbirine yakın tarihlerde parçalara bölünerek temin edildiği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırı olan bu uygulamanın sonlandırılması gerekmektedir.

B) Yasaklılık Sorgulaması ve EKAP Kaydı İşlemlerinin Yapılmaması

Doğrudan temin yöntemi ile yapılan satın alımlarda, isteklilerin yasaklılık sorgusu yapılmadığı, alıma ilişkin Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) kaydı oluşturulmadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "*Teyit İşlemleri*" başlıklı 30.5.4'üncü maddesinde 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerektiği belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin EKAP üzerinden yapılacak diğer işlemleri düzenleyen 30.9.2'nci maddesinde ise, doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar doğrudan temin kayıt formu doldurularak EKAP üzerinde kayıt altına alınacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; doğrudan temin işlemlerine ilişkin dosyalarda yasaklılık sorgusunun ve EKAP kayıtlarına ilişkin belgelerin olmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda, doğrudan teminlerde yasaklılık sorgulamasının ve EKAP'a kayıt işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

C) Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımı, Hizmet Alımı ve Yapım İşlerinde Bütçeye Konulan Ödeneklerin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2022 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un “*İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar*” başlıklı 62'nci maddesinin (ı) bendinde; Kanun'un 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un “*Pazarlık Usulü*” başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 728.072 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; “*Doğrudan Temin*” başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 218.395 TL'yi, diğer idarelerin 72.752 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlarını ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan “4734 Sayılı Kamu

İhale Kanunu'nun 62 nci maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (1) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği belirtilmiştir.

Üçüncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin 28.09.2022 tarihinde Kamu İhale Kurumuna %10 oranının artırımı için başvuruda bulunduğu ancak yapılan başvuruda İşletme ve İştirakler Müdürlüğünün bu kapsamda yaptığı harcamaların dikkate alınmadığı tespit edilmiştir. 28.09.2022 tarihi itibarıyla İşletme ve İştirakler Müdürlüğü ve diğer harcama birimlerinin 4734 sayılı Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yaptıkları mal ve hizmet alımları birlikte değerlendirildiğinde, bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı anlaşılmaktadır.

Parasal limitler dahilinde yapılan mal ve hizmet alımlarında bütçeye konulan ödeneklerin %10'unun Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılmaması gerekmektedir.

D) Doğrudan Temin Suretiyle Gerçekleştirilen Yapım İşi Ödemeleri İçerisinde Hakediş Raporlarının Bulunmaması

Doğrudan temin yoluyla gerçekleştirilen yapım işlerine ait ödeme dosyalarında hakediş raporlarının bulunmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Hakediş Raporu" başlıklı 6'ncı maddesinde, ihale veya doğrudan temin usulüyle yapılacak yapım işleri ile hizmet alımlarında, sözleşme ve/veya şartname hükümlerine göre yerine getirilen taahhütlerin bedellerinin ödenmesinde mevzuatta belirtilen hakediş raporlarının düzenleneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; doğrudan teminle gerçekleştirilen yapım işlerine ilişkin olarak hakediş raporlarının düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Sözleşme veya şartnamedeki hükümlere göre yerine getirilmesi gereken bedellerin ödenmesinde hizmet ve yapım işleri hakediş raporu düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Elektrik Enerjisi Alımlarının Doğrudan Temin Usulü İle Yapılması

Serbest tüketici durumunda olan Kamu İdaresinin elektrik enerjisi ihtiyacını ihale mevzuatında belirlenen usuller yerine, elektrik dağıtım şirketiyle doğrudan sözleşme yapmak suretiyle temin ettiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “*Kapsam*” başlıklı 2'nci maddesi uyarınca, Kanun'a tabi idarelerin mal veya hizmet alımları ile yapım işleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir. Aynı Kanun'un “*Tanımlar*” başlıklı 4'üncü maddesinde; mal, satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve haklar şeklinde tanımlanmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 30.05.2018 tarihli ve 30436 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'nin “*Tanımlar ve Kısaltmalar*” başlıklı 4'üncü maddesinde; serbest tüketici, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olması nedeniyle tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır.

“*Serbest Tüketici Kapsamı ve Elektrik Tedariki*” başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; bir önceki takvim yılında serbest tüketici limitini aşan miktarda elektrik tüketilen kullanım yerinin kullanım hakkına sahip ya da kullanım hakkını edinen tüketicilerin serbest tüketici kabul edileceği belirtilmiştir.

“*İkili Anlaşma Kapsamında Yer Alan Tüketicilerin Hak ve Yükümlülükleri*” başlıklı 39'uncu maddesinin birinci fıkrasıyla; serbest tüketiciler, tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen her bir ölçüm noktası için ayrı bir tedarikçi ile ikili anlaşma yapabilmektedir.

4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un “*Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ve Kurul Başkanlığı*” başlıklı 5'inci maddesinin altıncı fıkrasının (b) bendinde de, her yılın Ocak ayının sonuna kadar serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak EPDK'nın görevleri

arasında sayılmıştır. Bu bağlamda, serbest tüketici limiti her yıl EPDK tarafından yeniden değerlendirilmekte ve uygun görüldüğü ölçüde düşürülmektedir. Bu doğrultuda EPDK Kararı ile 2022 yılı için serbest tüketici limiti yıllık 1.100 kWh elektrik tüketimi ve üzeri olarak belirlenmiştir.

Diğer yandan, 17.06.2011 tarihli ve 2011/DK.D-105 sayılı Kamu İhale Kurulu Düzenleyici Kararı'nda, serbest tüketici olan idarelerin elektrik ihtiyaçlarını 4734 sayılı Kanun çerçevesinde mal alımı ihalesi olarak temin etmeleri gerektiği; Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 13.10.2011 tarihli ve 9 no.lu Elektronik Haberleşme Hizmeti, Elektrik Ve Doğalgaz Alımı Genelgesi'nde de, 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idarelerce, serbest tüketici olmaları halinde elektrik ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesinin esas olduğu; ancak, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan limitlerin aşılması halinde söz konusu ihtiyaçların doğrudan temin yoluyla karşılanabileceği ifade edilmiştir.

İlgili mevzuat uyarınca, serbest tüketici olmaları halinde, Kanun kapsamındaki idarelerin elektrik enerjisi ihtiyaçlarını ihaleyle veya piyasa araştırmasına dayalı olarak doğrudan temin yoluyla temin etmelerinin esas olduğu açıktır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin 2021 yılı toplam elektrik sarfiyatının 2.381.228 kWh olduğu, 2022 yılı için EPDK tarafından belirlenen limit dikkate alındığında Kamu İdaresinin serbest tüketici niteliğini taşıdığı, dolayısıyla elektrik enerjisi ihtiyacını 4734 sayılı Kanun'da belirtilen usullerden biriyle karşılaması gerekirken tedarikçiden doğrudan alım şeklinde karşıladığı tespit edilmiştir.

Yasal düzenleme gereğince Kamu İdaresinin elektrik enerjisi ihtiyacının ihale yoluyla karşılanması, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya yıllık tüketim miktarının yukarıda belirtilen limitleri aşmaması halinde ise doğrudan temin usulünün kullanılması gerekmektedir.

BULGU 20: Belediye Şirket Personelinin Herhangi Bir Sözleşmeye Dayanmadan Kamu İdaresinde İstihdam Edilmesi

Kamu İdaresi tarafından belediye şirketinden yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmadığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24'üncü maddesinde, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında çalışanların belediye şirketlerinde

işçi statüsüne geçirilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesine göre il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilmektedir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine ilişkin Usul ve Esaslar'ın "*Hizmetlerin Gördürülmesi*" başlıklı 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında, bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi ile belediye şirketi arasında en son 2018 yılında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmesi yapıldığı, bu sözleşmenin geçerlilik süresinin 31.12.2018 tarihinde sona erdiği, bu tarihten sonra taraflar arasında bu kapsamda herhangi bir sözleşme imzalanmadan hizmet alımına devam edildiği tespit edilmiştir.

Arada bir sözleşme bulunmaksızın hizmet alımı, tarafların karşılıklı hak ve yükümlülükleriyle hizmetin niteliği, koşulları ve güvenli şekilde tedariki başta olmak üzere 4735 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinde belirtilen sözleşmede yer alması zorunlu hususlarda doğabilecek ihtilafların çözülememesine sebep olacağından söz konusu hizmet ilişkisinin bir sözleşmeye dayandırılması gerekmektedir.

BULGU 21: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hüküm Konulması

Kamu görevlilerinin geneline yönelik 01.01.2022-31.12.2023 dönemini kapsayan toplu sözleşmeye istinaden Kamu İdaresi ile ilgili sendika arasında düzenlenen sosyal denge sözleşmesine konusu dışında hükümlerin konulduğu görülmüştür.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "*Sosyal Denge Tazminatı*" başlıklı 1'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise;

“Belediyeler ve bağılı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120’sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla çeşitli adlar altında yapılan ödemeler dahil ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir.” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelerde görüldüğü üzere sosyal denge sözleşmelerine, sosyal denge tazminatı dışında herhangi bir husus konu edilememektedir. Sosyal denge sözleşmesinde sadece görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Bu durumda, sosyal denge sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı dahi olsa, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuata aykırı olacaktır.

İdarenin sosyal denge tazminatı ödemelerinin incelenmesi neticesinde; Kamu İdaresi ile kamu görevlilerini temsilen Belediye ve yetkili sendika arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesine, sözleşmenin konusu dışında hususların yer aldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu Sözleşmenin;

- “Kreş” başlıklı 14’üncü maddesinde yer alan;
 - Çalışanların çocuklarının yararlanmasına yönelik kreş veya anaokulu açılması,
 - Çalışanların çocuklarının söz konusu kreş/anaokulundan ücretsiz yararlandırılması,
 - Çocukların sürekli sağlık kontrollerinin Belediye tarafından yaptırılması,
- “Sosyal çalışmalardan yararlanma” başlıklı 15’inci maddesinde;
 - Belediye ya da özel kurumlarca işletilen lojman, kamp, kreş, etüt, spor, kültür ve benzeri tesislerden çalışanların eş ve çocukları olarak yararlanması,
 - Çalışanların, hastalanma, cenaze, düğün, taşınma gibi ihtiyaçlarında kurumun araçlarından ücretsiz yararlandırılması,
- “Ulaşım” başlıklı 23’üncü maddesinde yer alan;
 - Çalışanların, Belediyenin toplu taşıma sisteminden ve araçlarından ücretsiz yararlandırılması,

- “İş sağlığı ve güvenliği” başlıklı 24’üncü maddesinde yer alan;
 - Çalışanlara, çalıştıkları işyeri ve muayene için sevk edildikleri hastane arasında vasıta tahsis edilmesi
- hükümleri Sosyal Denge Sözleşmesinde yer almaması gereken konulardır.

Sosyal denge tazminatı ödenmesine imkan veren sözleşmelerde, mevzuatta yer almayan hususların düzenlenmesi uygun olmayıp, yalnızca sosyal denge tazminatıyla ilgili düzenlemelere yer verilmesi gerekmektedir.

BULGU 22: İşçilerden Kesilen Sendika Aidatlarının İlgili Sendikaya Süresinde Ödenmemesi

İşçi ücretlerinden kesilen aidatların süresinde sendikaya ödenmediği görülmüştür.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu’nun “Üyelik Aidatı” başlıklı 18’inci maddesinin birinci fıkrasında, üyelik aidatının miktarının kuruluşların tüzüklerinde belirtilen usul ve esaslara göre genel kurul tarafından belirleneceği, ikinci fıkrasında, aidatların işçi sendikasının işverene yazılı başvurusu üzerine, işçinin ücretinden kesilmek suretiyle ilgili sendikaya ödeneceği, üçüncü fıkrasında ise, ödenmesi gereken aidatı kesmeyen veya kesmesine rağmen bir ay içinde ilgili işçi sendikasına ödemeyen işverenin bildirim şartı aranmaksızın aidat miktarını bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faiziyle birlikte ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, işçilerden kesilen sendika aidatlarının bir kısmının yastada belirtilen bir aylık süre içerisinde sendikaya aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Gecikme halinde faiz ödemesi durumuyla karşılaşılmaması için kesilen sendika aidatlarının ilgili sendikaya aktarılması gerekmektedir.

BULGU 23: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması

İşçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa’nın “Çalışma Şartları ve Dinlenme Hakkı” başlıklı 50’nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarihli ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır.

Yapılan incelemede; işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle de Kamu İdaresi bünyesinde çalışan 27 işçinin toplam 4729 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu tespit edilmiştir.

Hem çalışanların sağlığı hem de izin karşılığı yüksek tutarlı ödemelerle karşı karşıya kalınmaması için söz konusu birikmiş izinlerin kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 24: Engelli Personel Çalıştırma Zorunluluğuna Uyulmaması

Kamu İdaresinde istihdam edilen engelli memur sayısının mevzuatta belirtilen asgari oranın altında olduğu görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "*Engelli Personel Çalıştırma Yükümlülüğü*" başlıklı 53'üncü maddesinde; kurum ve kuruluşların bu Kanun'a göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmasının zorunlu olduğu, %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısının dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır.

657 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik'in "*Kadroların Tahsisi*" başlıklı 10'uncu maddesinde; engellilerin atanmasına tahsis edilecek kadro sayısının tespitinde, ilgili kamu kurum veya kuruluşunun, yurtdışı teşkilatı hariç, toplam dolu memur kadro sayısının %3'ünün dikkate alınacağı, kamu kurum ve kuruluşlarının, hizmet gereklerine göre engellilerin atanmasına tahsis edecekleri münhal kadrolarını, EKPSB sonuçlarına veya kura usulüne göre yerleştirme yapılmasını sağlayacak şekilde farklı eğitim düzeyi, hizmet sınıfları ve unvanlar itibarıyla hazırlamalarının esas olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin norm kadro durumuna göre dolu kadro sayısının 118 olduğu, bunun %3'üne tekabül edeceği üzere 4 engelli memur istihdam edilmesi gerekirken hali hazırda istihdam edilen engelli memur sayısının 1 olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat gereğince, eksik olan engelli personel kadrolarının doldurulması gerekmektedir.

BULGU 25: İhalelerde Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara Uyulmaması

Faaliyet dönemi içerisinde ihale edilen mal, hizmet ve yapım işlerinden bazılarının muhasebe birimi tarafından ön mali kontrole tabi tutulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "*Ön Mali Kontrol*" başlıklı 58'inci maddesinde; ön mali kontrolün harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile mali hizmetler birimi tarafından yapılan kontroller olduğu, ön mali kontrol sürecinin mali karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluştuğu ve kamu idarelerinde ön mali kontrol görevinin, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütüleceği belirtilmiştir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın “*Ön Mali Kontrolün Kapsamı*” başlıklı 10'uncu maddesinde ise ön mali kontrol; bu görevi yapmakla sorumlu olan harcama birimleri ile mali hizmetler birimi tarafından yerine getirilen kontroller şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca söz konusu maddede ön mali kontrolün kapsamı, mali karar ve işlemlerin kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması açısından kontrol edilmesi ile idarenin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerine ilişkin mali karar ve işlemlerinin idare bütçesine, bütçe tertibine, kullanılabilir ödenek tutarına, harcama veya finansman programlarına, merkezi yönetim bütçe kanununa ve diğer mevzuat hükümlerine uygunluğu yönünden kontrol edilmesi olarak belirlenmiştir.

Söz konusu Usul ve Esaslar'ın 12'nci maddesinde; mali hizmetler biriminin ön mali kontrolüne tabi olan mali karar ve işlemlerin, kontrol edilmek üzere harcama birimleri tarafından mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler birimince yapılacak kontroller üzerine de kontrol edilen işlemler hakkında görüş yazısı düzenlenerek ilgili birimlere verileceği 13'üncü maddesinde de harcama birimlerinde ve mali hizmetler biriminde yapılan kontroller sonucunda mali karar ve işlemlerin uygun görülmesi durumunda karar veya işleme dayanak olan belgenin üzerine “Kontrol edilmiş ve uygun görülmüştür” şerhi düşüleceği veya yazılı görüş düzenleneceği belirtilmiştir.

Mezkur Usul ve Esaslar'ın “*Mali Hizmetler Biriminin Ön Mali Kontrolüne Tabi Mali Karar ve İşlemler*” başlıklı 4'üncü bölümünün 17'nci maddesinde ise; idarelerin, ihale kanunlarına tabi olsun veya olmasın, harcamayı gerektirecek taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarından tutarı mal ve hizmet alımları için bir milyon Türk Lirasını, yapım işleri için ise üç milyon Türk Lirasını aşanların ön mali kontrole tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde Kamu İdaresindeki farklı harcama birimleri tarafından faaliyet dönemi içerisinde ihale edilen bazı mal, hizmet ve yapım işlerinin ön mali kontrole tabi tutulması gerekirken, söz konusu işlemlerin ön mali kontrolünün yapılmadığı tespit edilmiştir.

Hatalı işlemlerin önlenmesi için mevzuatta belirtildiği şekilde ön mali kontrol işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Belediye Gelirlerinin Takiplerinin Eksik Yapılması, Bazı Gelir Kalemlerinde Tahsilat Oranının Çok Düşük Düzeylerde Kalması ve Tahsil Edilemeyen Tutarların Yıllar İtibari ile Artması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgunun gereği tamamen yerine getirilmediği için, Diğer Bulgular bölümünde "Tahakkuk Eden Gelir Kalemlerinin Tahsilatlarının Yapılmaması" başlığıyla rapora alınmıştır.
Bazı İşyerlerinin Ruhsat Olmadan Faaliyette Bulunması ve Çevre Temizlik Vergisi Tahsilatı Yapılmayan İşyerlerinin Olması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgunun gereği tamamen yerine getirilmediği için, Diğer Bulgular bölümünde "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması" başlığıyla rapora alınmıştır.

Bütçe İçi İşletmeye Ait Hesap ve İşlemlerde Hatalı Uygulamaların Yapılması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgunun gereği tamamen yerine getirilmediği için, Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümünde "Bütçe İçi İşletmeye Ait Hesap ve İşlemlerde Hatalı Uygulamaların Bulunması" başlığıyla rapora alınmıştır.
--	------	-------------------------	---